

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOI

V. KELDER

Praktilisi ülesanded
KOLHOOSIÕIGUSES

TARTU 1959

A-22718

TARTU RIIKLIKU ÜLIKOOI ÕIGUSTEADUSKOND
Tsiviilõiguse ja -protsessi kateeder

V. K e l d e r.

P R A K T I L I S I Ü L E S A N D E I D
K O L H O O S I Õ I G U S E S

Tartu 1959

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Vastutav toimetaja J. Ananjeva

TRÜ Rotaprint 1959. Tell. nr. 206. Tir. 450. MB 07405.

Hind rbl. 0.70.

S I S S E J U H A T U S .

Käesolev kaasuste kogumik on mõeldud kolhoosiõiguse praktikumides kasutamiseks. Selle koostamisel on jälgitud kogumiku autori poolt peetavate loengute süsteemi. Seepärast lähevad siin toodud teemade järjestus ja ka arv lahku kehtivates programmides toodud teemade järjestusest, kuid kattuvad loengute süsteemiga. Täieliku pildi loomide eesmärgil on kogumikus märgitud kõik loengutel käsitlemist leidvad teemad, sealhulgas ka need, milles praktikumid pole vajalikud.

Et praktikumide eesmärgiks on teoreetiliste teadmiste kinnistamine ja kogemuste andmine nende rakendamiseks tegelikus elus, siis on käesolev kogumik üles ehitatud nendele eesmärkidele vastavalt. Iga teema algul on ära toodud põhilisemad ja olulisemad sõlmküsimused, millest ülevaate omamine on kaasuste lahendamise eelduseks. Küsimuste loetelu andmine ei välista kuidagi võimalust töstatada praktikumide käigus ka teisi küsimusi. Teema lõpus on toodud kaasuste lahendamiseks hädavajalik kirjandus ja seadusandlik materjal. Sellele võivad lisanduda loengute käigus õppejõu poolt näidatud kirjandus või seadusandlikud materjalid.

Kogumikus on püütud tuua vaid tüüpilisemad ja praktiliselt sagedamini esinevad kaasused. Enamik neid on võetud kolhooside, rahvakohtute ja haldusorganite praktikast. Mõningad neist on toodud muudetud kujul. Teoreetiliste küsimuste parema selgitamise eesmärgil on mõned kaasused konstateeritud ilma algjuhu olemasoluta praktikas. Mõned käesolevas kogumikus toodud kaasused on võetud prof. N.D.Kazan-tsevi jt. poolt koostatud kaasuste kogumikust "План проведения семинарских занятий и сборник задач по земельному и колхозному праву", Москва, 1957.

Kaasused on muudetud konkreetsemaks ja elulähedasemaks ning ühtlasi ka kohandatud loengumaterjalidele.

I t e e n a .

KOLHOOSIÕIGUSE AINE JA SÜSTEEM.

Kontrollküsimused teema teoreetilisest osast:

1. Sotsialistlike tootmissuhete tekkimine külas.
2. Õigusnormide esatähendus sotsialistlike tootmissuhete kujundamisel ja arendamisel põllumajanduses.
3. Kolhoosiõigus kui sotsialistliku õiguse haru ja teaduslik distsipliin.

K a a s u s nr. 1.

Kolhoos sõlmis järgmised lepingud:

1. MTJ-iga 1954.a. tüüplepingu alusel;
2. RTJ-iga, mille alusel RTJ andis kolhoosile kasutada liinakombaini;
3. RTJ-iga kolhoosile traktorite remendi töökeja müümise kohta;
4. RTJ-iga trakterite kapitaalremondi kohta;
5. kodanik K-ga tema tööleasumise kohta kolhoosi arveametnikuna;
6. kodanike K., S. ja M-iga kolhoosile karjalanda ehitamise kohta;
7. kodanik O-ga temale 10 m³ ehitusmetsa müümise kohta;
8. kolhoosnik V-ga temale 3500 rubla laenamise kohta elamu ehitamise eesmärgil;
9. rajooni tarbijate kooperatiiviga põllumajandussaaduste komisjoni korras müümise kohta;
10. kahe naaberkolhoosiga kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni asutamise kohta.

Milliste lepingutega on tegu igal üksikjuhul? Määrata nende lepingute alusel tekkinud õigussuhete iseloom.

K a a s u s nr. 2.

Kolhoosis töötas lepingu alusel agronoom. Talle maksti kindlat rahalist töötasu. Töö juures sai ta vigastada ja kaotas 30% töövõimest. Kolhoosi üldkoosoleku poolt oli vastu võetud otsus, mille alusel ajutiselt töövõime kaota-

nud kolhoosnikutele makstakse nende keskmine tötötasu kuni täieliku tervenemiseni. Toetudes sellele otsusele pöördus agronoom juhatusse poole ja palus endale tasuda 30% keskmisest kuitötötasust, sest ta on kaotanud 30% tötötööst. Kolhoosi juhatus väitis, et määratud otsus on kehtiv ainult kolhoosi liikmete suhtes, agronoom aga pole kolhoosi liige. Seejärel pöördus agronoom nõudega rahvakohutusse.

1. Milliste õigusühetega on tegemist agronoomi ja kolhoosi vahel? Millistel motiividel?

2. Milliste õigusnormide alusel tuleb lahendada antud vaidlus?

K a a s u s nr. 3.

Kolhoosist naturaaltasu avansi saamisel võttis kolhoosnik O. kolhoosnik P-lt laenuks 100 kg nisu ja lubas laenu tagastada kolme kuu jooksul. Mainitud tähtajal ta aga laenu ei tagastanud. Tulude lõplikul jaotamisel pöördus kolhoosnik P. palvega kolhoosi juhatusse poole, et see peaks kolhoosnik O-ga lõpparvelduse tegemisel kinni 100 kg nisu ja kannaks selle üle P. arvele. Kolhoosi juhatus talitaski nii.

Milliste õigusühetega on tegu kolhoosnikute O. ja P. vahel ja kolhoosnikute O. ja P. ning kolhoosi vahel? Kas kolhoosi juhatus talitas õigesti?

Kirjandus ja seadusandlik materjal:

1. V. K e l d e r, Kolhoosiõigus. Loengute konspekt, Tartu, 1959.

2. Л. И. Дембо, О принципах построения системы права. "Советское государство и право". 1956 № 8.

3. Kolhooside põhikirjad.

4. VNFSV TsK §§ 152, 180, 208, 220.

5. VNFSV Tõekoodeksi §§ 27 ja kommentaarid selle juurde.

II t e e m a .

KOLHOOSIÕIGUSE AJALUGU.

Sel teemal peale praktikumid vajalikud.

III t e e m a .

KOLHOOSIÕIGUSE ALLIKAD.

Kontrollküsimused teema teoreetilise osa kohta:

1. Kolhoosiõiguse peamised allikad.
2. Kolhooside põhikirjad kolhoosiõiguse allikana:
 - a) 1935.a. tüüpõhikirja kolhoosiõiguse allikana,
 - b) konkreetse põhikirja vastuvõtmise ja täiendamise kord NSVL MN ja NKP 6.märtsi 1956.a. ühise määruse alusel,
 - c) peamised küsimused, mis kerkivad põhikirja täiendamisel, ja nende lahendamine,
 - d) põhikirja kohustuslik jõud kolhoosile ja kolmandatele isikutele.

K a a s u s n r. 4.

Kolhoos "Uus Elu" esitas rajooni täitevkomiteele registreerimiseks oma põhikirja, mille § 2 oli järgmises redaktsioonis: "Artelli kasutuses olev maa (nagu kogu maa NSV Liidus) on üldrahvalik omand. Vastavalt Nõukogude riigi seadustele kinnitatakse maa artellidele tasuta ja tähtajata, s. o. igaveseks kasutamiseks ning ei kuulu ostmisele-müümisele, kinkimisele, pantimisele ega rentimisele. Ei või toimuda mingisugust kolhoosi kasutuses olevate maade vähenemist (ei ajutist ega ka alalist), võib vaid toimuda selle suurendamine. Rajooni TSN täitevkomitee poolt antakse artellile maa põlis kasutuse riiklik akt, milles määratakse kolhoosi kasutuses oleva maa täpne suurus ja selle välispiirid.

Kolhoosi maadest eraldatakse igale kolhoosiperale isiklikuks kasutamiseks väike maatükk; õue-aiamaa suurus võib ulatuda 0,05 - 0,25 ha.

Kui kolhoosipere üks või mitu töövõimelist liiget ei tööta kolhoosis vähemalt miinimumi normipäevi, vähendatakse

nende kolhoosiperede õue-aiamaad poole võrra.

Kui kolhoosipere üks või mitu tšõvšimelist liiget ei tšõta kolhoosis, vähendatakse nende kolhoosipere õue-aiamaad poole võrra.

Kui kolhoosipere koosseisus on rohkem kui 5 tšõvšimelist liiget ja kõik tšõstavad kolhoosis, võidakse nendele kolhoosiperele anda õue-aiamaad ka üle 0,25 ha.

Kolhoosi territooriumil elunevatele kooliõpetajatele ja põllumajanduse spetsialistidele antakse õue-aiamaad 0,15 ha."

1. Milliseid vigu sisaldab põhikirja antud sätte formuleering?
2. Millised põhimõtted on formuleeritud ebatäpselt ja mitteotstarbekohaselt?
3. Millised küsimused kolhoosimaade kasutamisest peaksid põhikirjas veel reguleeritud olema?

K a a s u s nr. 5.

Kolhoos "Tulevik" esitas rajooni täitevkomiteele registreerimiseks põhikirja, milles olid tehtud järgmised täiendused:

1. lubatakse nende loomade täiendavat ühistamist (ilma tasuta), keda kolhoosipere soetab üle põhikirjas ettenähtud normide;
2. kõikide kolhoosipere õue-aiamaad loetakse üleliikumaks kolhoosi jagamatusse fondi, sealhulgas ka nende kolhoosipere õue-aiamaad, kes on kolhoosist lahkunud enne käesoleva täienduse vastuvõtmist, kuid pole oma õue-aiamaad veel välja võtnud;
3. distsiplinaarkaristuste määramise õigus on ainult kolhoosi esimehel;
4. uute distsiplinaarkaristustena on põhikirjas fikseeritud rahatrahv kuni 50 rublani, rahalise avansi vähendamise kuni 50% ja loomade kolhoosi karjamaadel karjatamise õiguse äravõtmine;
5. kolhoosi juhatusele on antud õigus pidada kolhoosnikute töötasust kinni nende poolt kolhoosi omandile tekitatud kahjud;

6. üldkoosoleku kvoorumiks on kehtestatud 1/2 t88v8i-
meliste kolhoosiliikmete arvust ja üldkoosolek leetakse ot-
sustamisv8imeliseks üksk8ik millise osav8tjate arvuga, kui
üldkoosoleku alguseks m88aratud ajast on m888dunud üks tund.

Millised tehtud muudatustest on seadusevastased ja
millised on kolhoosi 8igused 8lalmainitud k8isimuste t8ien-
damiseks?

Kirjandus ja seadusandlik materjal:

1. В.Б.Досев. Практика внесения дополнений и из-
менений в уставе селькохозяйственных артелей в кол-
хозах Краснодарского края, "Советское государство и
право", 1957, № 3.

2. Н. Рускол, Б. Лисковец. Новое в судебной прак-
тике по гражданским делам, "Социалистическая законность"
1957, № 3.

3. 1935.a. p88llumajandusliku artelli t88ipp8hikiri.

4. NSVL MN ja NLKP KK 8hine m88rus 6.m88rtsist 1956.a.

"P88llumajandusliku artelli p88hikirjast ning kol-
hoosnikute initsiatiivi edasisest suurendamisest kolhoosi-
teotmise organiseefimisel ja artelli asjade juhtimisel".
Avaldatud "Rahva H88les" 10.m88rtsil 1956, "Edasis" 11.m88rt-
sil 1956. Paljundatult kateedri raamatukogus.

5. Kolhooside p88hikirjad. Paljundatult kateedri raa-
matukogus.

IV t e e m a .

KOLHOOSIDE RIIKLIK JUHTIMINE.

Kontrollk8isimused:

1. Kolhooside riikliku juhtimise vajadus ja osat88tus.
2. Kolhooside riikliku juhtimise erisused, v88rreldes riik-
like ettev8tete juhtimisega.
3. NLKP KK pleenumite otsustes (1953-1955) kolhooside riik-
likuks juhtimiseks etten88htud n88ded ja nende alusel tar-
vitusele v88tud abin88ud kolhooside riikliku juhtimise pa-
randamiseks.
4. Kolhooside riikliku juhtimise organite struktuur.

5. Kolhooside riikliku juhtimise õiguslikud vormid ja meetodid.

K a a s u s nr. 6.

Võru rajooni täitevkomitee võttis 27. novembril 1958.a. vastu otsuse, milles kohustas "Tõusva Koidu", V.Kingissepa nimelise ja kõikide teiste kolhooside esimehi kindlustama 1959/60.aasta laudaperioodiks alusturba tootmist vähemalt 10 m³ iga loomühiku kohta, milleks:

a) eraldada vajalikul arval kolhoosnikuid alusturba tootmisele, makstes nelle peale püstitõõtasu veel lisatasu; vajaduse korral palgata ka väljastpoolt tööjõudu sellise arvestusega, et iga kolhoos, kes kuulub kolhoosidevahelisse turbatootmise nõukogusse, toodaks enam jõul vähemalt 3 m³ alusturvast iga loomühiku kohta;

b) sõlmida Võru Kolhoosidevahelise Turbatootmise Nõukoguga leping alusturba tootmiseks hiljemalt 1.detsembrini 1958.a.

Milliseid vigu sisaldab antud otsus?

K a a s u s nr. 7.

3. aprillil 1958.a. Võru rajooni TSN Täitevkomitee istungile esitati vastuvõtmiseks alljärgnev otsuse projekt:

1. Lükata tagasi "Järve" kolhoosi 1958.a. tootmis-finantsplaan ja kohustada nõudaja aja jooksul kolhoosi juhatust koos plaanikomisjoniga õmber tõõtama tootmis-finantsplaan ja sisse viia vastavad parandused ning esitada tootmis-finantsplaan uuesti läbivaatamiseks rajooninõukogu täitevkomiteele kõesoleva aasta 10. aprilliks.

2. Soovitada kolhoosi juhatusel 1958.a. tootmis-finantsplaanis sisse viia järgmised parandused:

a) teravilja tootmise suurendamise arvel eraldada oma jõusõõtasid 6 tonni rohkem sõõdafondi, vähendades samavõrra ostusõõtade kogust; teravilja planeerida vähemalt 7 ts hektarilt;

b) suurendada kartuli kasvupinda 5 ha võrra, et toota seekasvatusele vajalikus koguses kartuleid;

c) läbi vaadata võimalused silovarumise suurendamiseks

3. V.Kelder.

arvestusega, et igale lehmale saaks eraldada vähemalt 2,5 t silo;

- d) töötada ühiskarjale välja haljassöötdade konveier;
- e) täita nõuetekohaselt tabel XXI;
- f) kaaluda vesilindude (partide, hanede) suurendamise küsimust, et toota rohkem linnuliha;
- g) toota täiendavalt linakiudu 18 ts., et kindlustada kontraheerimisplaani täitmine.

1. Töötada otsuse projekt ümber redaktsiooniliselt.
2. Milles väljendub antud otsuses
 - a) sanktsioneerimise,
 - b) kohustusliku reguleerimise ja
 - c) soovituselise meetodi?
3. Millised positiivsed jooned iseloomustavad antud otsuse projekti?

K a a s u s nr. 8.

Võru rajooni TSN Täitevkomitee võttis 1. aprillil 1958. a. vastu alljärgneva otsuse:

1. Lugeda vastuvõetavaks "Kommunismi Tee" kolhoosi 1958.a. tootmis- ja finantsplaan ning juhtida kolhoosi juhatuse tähelepanu sellele, et ostujõusööta realiseeritakse kolhoosile vastavalt varem eraldatud fondidele.

2. Teha tabelisse XII vastavad parandused, lähtudes tegelikest jõusöödakogustest.

3. Selleks et kolhoos täidaks endale võetud kohustused, soovitada kesa arvel külvata 10 ha silokultuure, suurendades vastavalt silo tootmist.

4. Lugeda ebanormaalselt madalaks sissetuleku planeerimist linakasvatusest ja soovitada igalt hektarilt planeerida 5000 rubla rahalist sissetulekut. Vastavalt sissetulekute suurenemisele suurendada ka normipäeva tasu.

1. Kas kolhoosi tootmis- ja finantsplaan tuleb lugeda selle otsuse alusel vastuvõetuks?
2. Kuidas peab talitama kolhoosi juhatust?

K a a s u s nr. 9.

Kolhoosi juhatuse otsuste kontrollimisel avastas külanõukogu esimees, et kolhoosi juhatuse otsustanud põllumajanduspaigas eriarvel seisvatest kolhoosnikute avansseerimise summadest muretseda bensiini kolhoosi veoautodele, auto väliskummid ja tagavaraosasid traktorite remondiks.

Millised on külanõukogu õigused selle seadusevastase otsuse suhtes?

K a a s u s nr. 10.

Rajooninõukogu täitevkomiteesse saabus kolhoosniku kaebus tema kolhoosist väljaheitmise kohta. Oma kaebuses väidab kolhoosnik, et ta viibis kaks kunda haiglas ravil. Kolhoosi üldkoosolek luges aga tõselt puudumise kõrvalehoidumiseks kolhoosi ühistööst.

Milline peab olema rajooninõukogu täitevkomitee otsus?

K a a s u s nr. 11.

Kolhoos esitas täitevkomiteele läbivaatamiseks oma aastaaruande. Kontrollimisel selgus, et kolhoosi sissetulekute arvestamisel on tehtud arvutusviga, mille tulemusel sissetulekud on näidatud väiksemana tegelikest.

Milline peab olema täitevkomitee otsus?

K a a s u s nr. 12.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 21. veebruari 1959.a. seadluse "Kolhooside, sovhooside, tööstus-, transpordi-, ehitus- ja muude ettevõtete ning majandusorganisatsioonide osavõttust kohaliku tähtsusega autoteede ehitamisest ja remondist" täitmiseks kohustas rajooni täitevkomitee kolhoosi eraldama üheks nädalaks kaks veoautot ja neli kolhoosnikut tee-ehitustöödele.

Kolhoosi esimees jättis täitevkomitee otsuse täitmata.

1. Kas täitevkomiteel on õigus anda sellise kohustusliku sisuga otsust?
2. Millised õigused on täitevkomiteel oma otsuse täitmise tagamiseks?

K a a s u s nr. 13.

Rajooni täitevkomitee järgmise istungi päevakorda planeeriti küsimus "Kolhoosliku omandi hoidmise ja kasutamise korrast rajooni kolhoosides".

Koostada ettevalmistavate ürituste plaan küsimuse esitamiseks istungile.

K i r j a n d u s :

1. V. K e l d e r, Kolhoosiõigus (loengute konspekt).
2. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee ühine määrus 9. märtsist 1955.a. "Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest". Avaldatud eri brošüürina.
3. NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee ühine määrus 6. märtsist 1956.a. (paljundatult kateedris).
4. Eesti NSV Ülema nõukogu Presiidiumi 21. veebruari 1959.a. seadlus, avaldatud ajalehes "Rahva Hääl", 25. veebr. 1959.a.

V t e e m a .

PÕLLUMAJANDUSE VARUSTAMINE TEHNIKAGA.

Kontrollküsimused:

1. Masina-traktorijaamade reorganiseerimise põhjused ja reorganiseerimise käik.
2. Remondi- ja tehnikajaamade funktsioonid.
3. Remondi- ja tehnikajaamade suhted kolhoosidega.

K a a s u s nr. 14.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. aprilli 1958.a. määruse "Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest" alusel võttis kolhoosi üldkoosolek vastu otsuse, et 1958.a. ostab kolhoos MTJ-ilt kaks traktorit ühes haakeinventariga, ülejäänud masinad aga laenab MTJ-ilt. MTJ-i administratsioon aga väitis, et kolhoosi teenindava traktoribrigaadi koosseisus oli kolm traktorit ja üks kombain ning kolhoosil tuleb välja osta kõik teda teenindanud traktoribrigaadi masinad. Kolhoos ei nõustunud sellega. Peale selle ei nõustunud kolhoos ostma neid traktoreid, mis olid antud kolhoosi teenindanud, sest üks neist oli mitesobiv linttraktor.

Kuidas lahendada tekkinud vaidlus?

K a a s u s nr. 15.

Kolhoos esitas aasta algul RTJ-ile nõude, et juulikuus

teeb RTJ kolhoosile kuuluva traktori DT-55 kapitaalremondi. Remont tehtigi ja kolhoos võttis traktori remondist vastu. Nädala-ajalise töötamise järel aga selgus, et remont oli tehtud halvasti ja trakterit enam kasutada ei saa.

Kuidas vastutab RTJ halv kvaliteedilise remondi eest?

K a a s u s nr. 16.

Kolhoos sõlmis aasta algul RTJ-iga lepingu, mille alusel viimane kohustus andma kolhoosi kasutusse kombaini 1. augustist kuni 1. oktoobrini ja silohekslimasina 1. augustist kuni 1. septembrini. Et aga RTJ polnud suutnud kombaini õigeaegselt töökorras seada, siis andis ta selle kasutamiseks üle alles 15. augustil. Kolhoos leidis, et kombaini üleandmise hilinemisega on temale tekitatud kahju, ja esitas hagi rahvakohtusse. Rahvakohtus nõudis RTJ omakorda kolhoosilt kahjude tasumist, sest ta pidi RTJ-ile tagastama silopurustaja 1. septembril, tegi seda aga alles 20. septembril.

Kuidas ja milliste normide alusel lahendada kaasus?

K a a s u s nr. 17.

Sovhoos sõlmis remondi- ja tehnikajaamaga lepingu veoauto remontimise kohta. Remont pidi lõpetatama 15. mail. RTJ aga ei jõudnud sellega tähtajaks valmis. Sovhoos pöördus hagi rahvakohtusse RTJ vastutusele võtmiseks lepingu tähtajaks mittetähtimise eest.

1. Kas hagi kuulub rahvakohtu kompetentsi?

2. Kas ja kuidas RTJ vastutab?

K a a s u s nr. 18.

Jaauari- ja veebruarikuu kolhoosile tehtud remontitööde eest tasumiseks esitas RTJ kolhoosile arved, mida aga kolhoos ettenähtud tähtajaks ei tasunud. RTJ pöördus hagi rahvakohtusse.

Milline peab olema rahvakohtu otsus?

K a a s u s nr. 19.

Kolhoos laenutas RTJ-ilt linakitkumiskombaini. Et aga kolhoosil endal polnud inimest, kes oleks osanud sellel masinal töötada, siis andis RTJ kaasa ka oma spetsialisti. Töötasu saamisel RTJ-ist leidis kombainier, et temale pole makstud tasu kolhoosis tööil olnud aja eest ja pöördus hagi-

4. V.Kelder.

ga rahvakohtusse.

Kuidas lahendada asi rahvakohtus?

K a a s u s nr. 20.

Traktorist pöördus hagiaga rahvakohtusse töötasu kättesaamiseks aja eest 1. oktoobrist kuni 1. novembrini. Juurdelisatud õiendist nähtub, et kolhoosnikutele maksti 1 kg teravilja ja 5 rubla raha normipäeva kohta. Traktoristil on saamata tasu 50 normipäeva eest.

Kui suures ulatuses tuleb rahuldada hagi?

Kirjandus ja seadusandlikud materjalid:

1. NSV Liidu Ülemnõukogu seadus 31.märtsist 1958.a. "Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest". Avaldatud eri brošüürina.
2. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu ühine määrus 18. aprillist 1958.a. "Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest". Avaldatud eribrošüürina.
3. Tehnika remondi, laenuutamise, tööde teostamise ja selle eest tasumise tingimused. Paljundatult kateedris.

VI t e e n a

KOLHOOSLIK OMAHINDLIGUS.

Kontrollküsimused:

1. Kolhoosliku ja riikliku omandi erisused.
2. Kolhoosliku ja riikliku omandi õigusliku režiimi erisused.
3. Kolhoosliku ja riikliku omandi õigusliku kaitse erisused.

K a a s u s nr. 21.

Kolhoos ühistas kolhoosnik P. sauna. Sauna lammutamisel saadud ehitusmaterjal kasutati ära sigala ehitamiseks. Sauna ühistamise kohta on olemas juhatuse otsus. Kolhoosnik leidis, et ühistamine on toimunud ebaseaduslikult, ja pöördus hagiaga rahvakohtusse, milles palus kolhoosilt välja mõista sauna väärtuse.

Kas hagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 22.

Põlva rajooni Partorg N.Lume nimeline kolhoos sõlmis lepingu kodanik P-ga. Lepingu kohaselt pidi kolhoos andma kodanik P-le lihasaadusi, millest viimane pidi valmistama vorsti. Kolhoos andis P-le üle 120 kg liha. Iga kilogrammi vorsti eest pidi kolhoos tasuma 2,5 rubla. Kodanik P. jättis aga osa vorste üle andmata, tekitades sellega kolhoosile kahju 736.rbl. Kolhoos pöördus hagi rahvakohtusse.

Milliste õigusnormide alusel kuulub kahju heastamisele?

K a a s u s nr. 23.

Elva rajooni V.I.Lenini nimelises kolhoosis töötas lepingu alusel ehitustööde brigadir. 1951.a. teinud tema juhtimisel kolhoosis ehitustööd. Brigadir jättis betoonist valatud alusmüüri talveks kinni katmata. Külma tõttu alusmüür purunes. Kolhoosi poolt moodustatud komisjon tegi kindlaks, et kahju suurus on 1766,30 rbl. Kolhoos esitas hagi rahvakohtusse. VHSV TsK § 403 alusel rahuldab rahvakohus hagi, sest kõik tsiviilvastutuse tingimused olid olemas ja tuvastatud.

Kas rahvakohtu otsus on õige?

K a a s u s nr. 24.

Tartu rajooni "1.Mai" kolhoos esitas hagi kolhoosi liikme kod. T. vastu, kelle alaealine poeg pani põlema kolhoosi viljarõugu. Kolhoos nõuab 900 rubla suuruse kahju heastamist. Kahju suurus arvutati järgmiselt: hävinud viljarõugust oleks saadud 120 kg herneid, 50 kg kaera ja 150 kg segaviljapõhku, mis turuhindades ümberarvestatult moodustab 900 rubla.

Kas hagi kuulub rahuldamisele ja kui suure summas?

K a a s u s nr. 25.

Paide rajooni Lenini-nimelise kolhoosi juhatus esitas hagi oma lüpsjate-karjatalitajate K. ja B. vastu 180 rbl. sissenõudmiseks. Asja materjalide kohaselt lahkusid lüpsjad-karjatalitajad 4. sept. 1956.a. õhtupoolikul omavoliliselt töölt, mille tõttu jäi lüpsmata neile kinnistatud lehmadegrupp 4. septembri õhtul ja 5. septembri hommikul.

Kolhoosil jäi selle tagajärjel saamata 90 liitrit piima. Arvestades piimaliitri hinnaks kaks rubla, on kolhoosi kahju 180 rubla.

Kas lagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 26.

Prokurör esitas lagi kolhoosi brigadiri vastu, kelle süü tõttu oli hilinenud herneste koristamine tema brigaadile kinnistatud põllult. Koristustööde hilinemise tõttu vähenes saak tunduvalt. Rahvakohus rahuldab lagi ja mõistis brigadirilt välja saagi kae väärtuse. Rahvakohtu otsusele on esitatud protest NSVL Ülemkohtu esimehe poolt, milles ta palub rahvakohtu otsust tühistada motiivil, et vastavalt NSVL MN määrusele 19. aprillist 1948.a., arvatakse brigaadilt, kes ei teida plaani, maha 1% normipäevi iga tekitata jäänud plaani % eest, kuid mitte üle 25% normipäevadest, mis on kulutatud selle kultuuri harimisele. Seega on Ministrite Nõukogu määrusega kehtestatud materiaalne vastutus ja kohtul poleks tulnud käesolevat asja oma menetlusse võtta. Küsimus oleks tulnud lahendada kolhoosi üldkoosolekul.

Kas on õiged NSVL Ülemkohtu esimehe poolt toodud argumendid ja kas protest kuulub rahuldamisele?

(Kaasus võetud NSVL Ülemkohtu praktikast, 1955, nr. 6, lk. 34).

K a a s u s nr. 27.

Kolhoos esitas tsiviilhagi kolhoosnik R. vastu, kelle leemad olid ära tallanud kolhoosi sibulad. Kolhoos nõuab kolhoosnikult 2250 rubla tasumist, millest 250 rubla moodustab sibulaistikute väärtuse, 500 rubla kulutatud tööjõu ja 1500 rubla planeeritud saagi väärtuse. Rahvakohus tuvastas, et sibulad olid talvesibulad ja istutatud 1956.a. kevadel, mistõttu nad 1956.a. veel saaki ei oleks andnud. Lagi oli esitatud detsembrikuus 1956.a.

Kas lagi kuulub rahuldamisele ja millises osas?

K a a s u s nr. 28.

Kolhoos esitas lagi oma karjuse vastu, kelle süü tõttu sõi kolhoosi lehm enda ristikehinaädalal lõpki. Kolhoosi zootehnik teostas lehma hädatapmise. Saadud liha realiseeriti kolhoositurul. Lehma väärtus riiklikes kokkuostu-

hindades oli 1800 rubla. Liha realiseerimisest sai kolhoos 2700 rubla. Rahvakohtus teetus kolhoos NSVL Ministrite Nõukogu määrusele 17. veebruarist 1954. a. "Vastutusest kolhooside ja sovhooside loomade hukkamise ja vigastamise eest" ning palus hagi rahuldada.

Kas hagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 29.

Kolhoosi karjane jättis karja järelevalveta ja läks lähedal asuvasse alevisse kauplusse. Selle aja jooksul läksid kolhoosi vasikad lähedal olevate viljarõukude kallale. Liigse nisusöömise tagajärjel tuli kiires korras tappa üks vasikatest. Tapetud vasika liha anti hoiule kolhoosi õõvalvele, sest lattu ei saadud liha anda. Valvuri lohakuse tõttu sõid koerad liha ära.

Kes vastutab antud asjas ja kui suures ulatuses?

K a a s u s nr. 30.

Kolhoosniku süü tõttu vigastas kolhoosi hobune oma jala ja seisis tallis 60 päeva. Peale selle kulutas kolhoos hobusele ravimite ostmiseks 150 rubla. NSVL Ministrite Nõukogu 19. aprilli 1948. a. määruse alusel arvas kolhoos kolhoosnikult maha 120 normipäeva, mille maksumus oli 76⁰ rubla. Peale selle esitas kolhoos hagi rahvakohtusse 150 rubla sissenõudmiseks tsiviilkoodeksi § 403 alusel.

Kas hagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 31.

Maaparandusjaama brigaad rajas selleks, et kiiremini pääseda "Tuleviku" kolhoosi põldudele, 1957. a. kevadel otsetee läbi Kirovi-nimelise kolhoosi rakkipõllu. Masinatega läbi kolhoosi viljapõllu sõitis korduvalt masinist L. Kolhoos leidis, et põllu tallamisega on temale tekitatud kahju 380 rubla väärtuses. Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 11. jaanuarist 1955. a. "Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides" esitas kolhoos materjalid külanõukogu täitevkomiteele trahvi määramiseks ja kahju sissenõudmiseks. Külanõukogu täitevkomitee oma otsusega määras küll masinistile rahatrahvi, kuid keeldus kahjude sissenõudmisest sel motiivil, et NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 11. jaanuarist 1955. a. näeb et-

te kahjude heastamist vaid loomade poolt viljapõldude tallamise korral. Viljapõldude tallamise korral transpordivahenditega on aga seadluses ette nähtud ainult rahatrahv. Seejärel pöördus kolhoos hagiga rahvakohtusse.

1. Kas hagi kuulub rahuldamisele?

2. Milline on trahvide ja kahjude sissenõudmise kord viljapõldude tallamise korral?

K a a s u s nr. 32

Kodanik S-i karistati 1952la. 10-aastase vabadusekaotusega ilma varanduse konfiskeerimiseta. 1955.a. vabanes ta vanglast amnestiasaaduse alusel. 1951.a., enne kriminaalkorras süüdimõistmist, andis kodanik S. oma hooned lepingu alusel üle Tartu Kaubastule. 1953.a. andis Tartu Kaubastu need hooned akti alusel üle Kirovi-nimelisele kolhoosile. 1956.a. esitas kod. S. hagi Kirovi-nimelise kolhoosi vastu viimasele üleantud hoonetele omandiõiguse tõestamiseks VNFSV TsK § 59. alusel.

Kas hagi kuulub rahuldamisele?

Kirjandus ja seadusandlikud materjalid:

1. Loengute materjalid.
2. V. K e l d e r, Kolhoosnikute materiaalne vastutus kolhooslikule omandile töödistsipliini rikkumisega tekitatud kahjude eest. "Õigusteaduskonna töid", vihik nr. 44, Tallinn, 1956.
3. 1935.a. täüppõhikiri ja praegused põhikirjad.
4. VNFSV TsK § 403 jj., §§ 117-220, Tõekoodeksi §§ 83¹-83⁶.
5. NSVL MN määrus 17. veebruarist 1954.a. "Vastutusest kolhooside ja sovhooside loomade hukkamise ja vigastamise eest". Avaldatud käsiraamatus "Гражданские колхозные дела", 1956. Olemas paljundatult kateedris.
6. NSVL Ülemaõukogu Presiidiumi seadlus 11.jaan. 1955.a. "Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides" ja selle juurde kuuluva Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusega 18. sept. 1956.a. kinnitatud instruksioon trahvide ja kahjude sundkorras sissenõudmise korra. Avaldatud "Eesti NSV Teatajas", 1956.a.nr. 16, a art. 168. (Olemas kateedris ka paljundatult.)

VII t e e m a .

KOLHOOSI LIIKMEKS OLEK.

Kontrollküsimused :

1. Kolhoosi liikmeks astumise kord ja tingimused.
2. Kolhoosi liikmete põhikirjalised õigused ja kohustused.
3. Kolhoosi liikmeks oleku lõppemine.

K a a s u s nr. 33.

Kolhoos "Avangard" võttis oma põhikirja täiendamisel sisse järgmise paranduse: "Kõik kolhoosipere liikmed, kes on saanud 16-aastaseks ja pole endale valinud kindlat elukutset, arvatakse juhatus poolt esitatud nimekirja alusel üldkoosoleku otsusega kolhoosnikute nimekirja. Samuti arvatakse kolhoosnikute nimekirja ka kõik täiskasvanud, kes elavad kolhoosi territooriumil, kuid ei oma kindlat töökohata ja elukutset". Põhikiri esitati rajooni täitevkomiteele registreerimiseks.

Kas kuulub antud muudatus registreerimisele?

K a a s u s nr.34.

10. dets. 1952.a. esitas kolhoosi liige avalduse kolhoosist lahkumise kohta. Kolhoosnikute üldkoosolek poolte kolhoosiliikmete osavõtul vaatas avalduse läbi ja otsustas lubada kolhoosnik K-1 kolhoosist lahkuda. Et kolhoos ei maksand K-le välja osamaksu, esitas K. 1954.a. hagi rahvakohtusse. Rahvakohus leidis asja arutamisel, et kolhoosi üldkoosoleku otsus 1952.a. on ebaseaduslik, sest koosolekust ei võtnud osa 2/3 kolhoosiliikmetest, nagu nõuab seda 1935.a. põhipõhikirja § 20. Märgitud alustel jättis kohus hagi rahuldamata.

Kas rahvakohtu otsus on õige?

K a a s u s nr. 35.

1951.a. sai Väike-Maarja kolhoosi "Edasi" liige P. kolhoosist 6 kuud puhkust. P. lahkus kolhoosist, läks linna oma tütre juurde ega tulnud enam kolhoosi tagasi. 24.juunil 1954.a. võttis kolhoosi juhatus vastu otsuse heita P. kolhoosist välja, sealt omavolilise lahkumise pärast. Juhatus otsuse kinnitas üldkoosolek 29.juunil 1954.a.

24. veebruaril 1956.a. esitas P. rahvakohtusse osamaksu nõudmise hagi kolhoosi "Edasi" vastu. Liikmeks oleku lõp-

pemise küsimuse selgitamiseks nõudis rahvakohus kolhoosist õiendi, milles on öeldud, et kolhoosi üldkoosoleku otsusega 29. juunist 1954. a. on P. kolhoosist välja heidetud seisuga 1. jaanuar 1952. a. Väike-Maarja rajooni rahvakohus oma otsusega 23. aprillist 1956. a. jättis hagi rahuldamata, sest liikmeks oleku lõppemise momendist, s. o. 1. jaanuarist 1952. a. alates on möödunud kolm aastat, mis on nõutav hagi aegumise tähtaeg.

Kas rahvakohtu otsus on õige?

K a a s u s nr. 36.

Kolhoosi "Kaardiväelane" üldkoosoleku otsuse alusel 5. jaanuarist 1956. a. lahkus kolhoosist terve kolhoosipere ja asus elama linna. 6. märtsi 1956. a. määruse alusel tõstas kolhoos välja uue põhikirja, milles on täiendatud ka põhikirja punkti osamaksu kohta, ja nimelt selliselt, et kõikide kolhoosiliikmete osamaks arvatakse ülelõivuks jagamatusse fondi ja kolhoosist lahkumisel tagastamisele ei kuulu. Mainitud muudatus võeti vastu kolhoosi üldkoosolekul 15. augustil 1956. a. Põhikiri registreeriti rajooni täitevkomitees 13. veebruaril 1957. a.

28. märtsil 1957. a. esitas P. hagi rahvakohtusse oma osamaksu kättesaamiseks. Kas hagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 37.

Tartu rajooni "Avangardi" kolhoosist lahkunud liige M. esitas hagi rahvakohtusse oma osamaksu kättesaamiseks. Tartu Rajooni I jsk. Rahvakohus oma määrusega 23. märtsist 1955. a. peatas asja motiivil, et kolhoosi üldkoosolek 28. veebruaril 1955. a. on küll arutanud M-i avaldust osamaksu kättesaamise kohta, kuid pole küsimust otsustanud. Kohus tegi üldkoosolekule ettepaneku võtta küsimus veelkordselt päevakorda ja otsustada lõplikult. Kolhoosi üldkoosolek arutas asja ja otsustas osamaksu mitte tagastada, sest M. on tekitanud kolhoosile materiaalset kahju ja osamaks kuulub selle katteks kinnipidamisele. Väljavõtte üldkoosoleku otsusest saadeti ka rahvakohtule.

Kas on õige rahvakohtu määrus 23. veebruarist 1955. a. ja kuidas lahendada asi lõplikult?

K a a s u s nr. 38.

Kolhoosnik esitas rahvakohtusse hagi, milles näitas, et ta sattus kolhoosis kartuleid võttes miini otsa, mis lõhkes. Purustuse tagajärjel tuli amputeerida jalg. Hagiavaldusele on juurde lisatud akt, milles kolhoosnikud oma allkirjadega tõendavad juhtunut. Kolhoosnik nõuab tasu kehavigastuse tagajärjel töövõime kaotuse eest. Rahvakohus tuvastas, et õnnetus juhtus mitte kolhoositööl olles, vaid kolhoosniku töötades oma õue-aiamaal.

Kas hagi kuulub rahuldamisele? Kas hagi kuulub rahuldamisele siis, kui õnnetus oleks juhtunud kolhoositöö juures?

K a a s u s nr. 39.

Kolhoosnik A. esitas hagi kolhoosi "Esimene Mai" vastu, nõudes kehavigastuse eest kahjutasu. Hageja motiveeris hagi sellega, et ta sai kehavigastuse kolhoositöö juures hobusega töötades. Hobune ehmus metsast teele hüpanud jänneest ja paiskas A. kraavi, mille tagajärjel tal murdus jalaluu.

Kas hagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 40.

Rahvakohus kasutas kolhoosniku keskmise töötasu ja kahjutasu suuruse arvutamiseks järgmist moodust: kuni kehavigastuse tekkimiseni töötas kolhoosnik välja keskmiselt 42 normipäeva kuus. Töövõime kaotuse % on 30. Järelikult töötab ta pärast vigastuse saamist välja 30% vähem, s.o. 14 normipäeva vähem. Normipäeva maksumus on 7 rubla 50 kopikat, seega sai kolhoosnik 105 rubla kuus.

Teine variant. Kehavigastuse saamisele eelnenud 12 kuu jooksul töötas kolhoosnik välja 416 normipäeva. Ühe normipäeva maksumus on 3 rubla 86 kopikat. Kuu keskmine töötasu on seega 133 rubla. Töövõime kaotuse % on 40. Järelikult tuleb kuus maksta 53 rubla 52 kopikat.

Kolmas variant. 8 kuu jooksul enne kehavigastuse tekkimist töötas kolhoosnik välja 407 normipäeva. Järelikult oleks ta aasta lõpuks töötanud 610 normipäeva. Normipäeva maksumus on 5 rubla 34 kopikat, seega aastane töötasu 3257 rubla. Kolhoosnik kaotas töövõimest 30%, järelikult aasta-

sest sissetulekust 651 rubla, mis moodustabki kahjutasu suuruse.

Neljäs variant. Kolhoosnik sai kehavigastuse 24.mail 1957.a. 24.maist 1956.a. kuni 24.maini 1957.a. töötas kolhoosnik välja 600 normipäeva. Normipäeva tasu on 10 rubla, seega kolhoosniku sissetulek aastast 6000 rubla. Kuu keskmine töötasu on 500 rubla. Tõõjõukaotus 30%. Seega tuleb igas kuus tasuda 100 rubla.

Milline variant kahjutasu suuruse arvestamiseks on kõige õigem?

K a a s u s nr. 41.

Kolhoosi üldkoosolek võttis vastu otsuse, mille alusel on kolhoosnikutel, kes on saanud kolhoositõõli kehavigastuse, õigus pensionile vastastikuse abistamise kassa summade arvel. Neile arvestatakse kuus 20 normipäeva keskmine tasu.

Kolhoosnik, kes sai kolhoositõõli vigastada, saab pensioni vastastikuse abistamise kassast. Peale selle pöördus ta haigiga rahvakohtusse, nõudes kahjutasu. Ta on kaotanud 90% töövõimest ja varem töötas välja kuu keskmiselt 40 normipäeva. Ta nõuab seega tasu 36 normipäeva eest kuus.

Kas lagi kuulub rahuldamisele?

Kirjandus ja seadusandlikud materjalid:

1. Loengute materjalid.
2. 1935.a. tüüpõhikiri ja praegused põhikirjad.
3. VNFSV TsK § 403.
4. NSVL Ülemkohtu Pleenumi määruse 5.maist 1950.a. "Kohtupraktikast kolhooside tsiviilasjades" p. 10. Avaldatud NSVL Ülemkohtu pleenumi määruste kogus.
5. NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 10.juunist 1943.a. "Kohtupraktikast kahjude heastamise asjades". Avaldatud NSVL Ülemkohtu pleenumi määruste kogus.
6. Soovitav lugeda:
А.А.Рускол, Ответственность колхоза за вред, причиненный здоровью колхозника, Москва 1957.

VIII t e e m a .

KOLHOOSIDE MAJANDUSLIKU TEGEVUSE ÕIGUSLIK
REGULEERIMINE.

Kontrollküsimused:

1. Kolhoosliku tootmise planeerimine.
2. Kolhooside rahaliste ressursside kasutamise ja käsutamise õiguslik kord.
3. Mitmesuguste lepingute sõlmimise kord kolhoosi poolt oma majandusliku tegevuse organiseerimiseks.

K a a s u s nr. 42.

Kolhoos esitas rajooni täitevkomiteele läbivaatamiseks oma aasta tootmisplaani. Tootmisplaani läbivaatamisel leidis rajooni täitevkomitee, et selles ettenähtud lina külvipind ei tega kolhoosile antud toorlina kokkuostu plaani täitmist. Peale selle oli rajooni täitevkomitee arvamusele, et on vaja suurendada mitmeaastaste kultuurheinete külvipinda, sest muidu ei suuda kolhoos varustada karja koresöödaga. Vastuvõetud otsuses kohustas rajooni täitevkomitee kolhoosi suurendama lina külvipinda kolme ha võrra ja külvama kultuurheina 5 ha.

1. Milline on kolhooslikule tootmisele riiklike plaanitulesannete andmise ja kolhooside tootmisplaanide koostamise kord?

2. Kas rajooni täitevkomitee otsus on õige?

K a a s u s nr. 43.

Augustikuuks olid kolhoosil järgmised rahalised sissetulekud:

1. kokkuostu korras äraantud piima eest 12 tuhat rubla;
2. turul realiseeritud aiasaduste eest 6 tuhat rubla;
3. kokkuostu korras realiseeritud sealiha eest 8 tuhat rbl.;
4. kontraheerimislepingute alusel äraantud produktide eest 3 tuhat rubla;
5. naaberkolhoosile müüdud tõulehmade eest 3800 rubla;
6. sovhoosile müüdud ehitusmaterjalide eest 750 rubla;
7. kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevusest kasumeid 1200 rubla.

Millistele arvetele tuleb kanda laekunud summad?

K a a s u s nr. 44.

Kolhoosil olid augustikuus järgmised väljaminekud:

1. kolhoosnikutele avansi tasumiseks 8000 rubla;
2. väetisainete ostuks 1700 rubla;
3. uute viljalõikajate ostuks 3200 rubla;
4. väikeinventari ostuks 700 rubla;
5. ehitusmaterjalide eest tasuti 9000 rubla;
6. ehitustööliste töötasuks 3400 rubla;
7. kantselseikulud 200 rubla;
8. kolhoosinoortele spordiinventari soetamiseks 420 rubla.

Millistelt arvetelt ja millistest artiklitest kuuluvad tasumisele antud summad?

K a a s u s nr. 45.

30. jaanuaril 1956.a. esitas kolhoos "Edasi" hagi kolhoosi "Esimene Mai" vastu temale 1953.a. antud seennelaenu - 17 tsentnerit rukiist ja 20 tsentnerit otra - tagastamiseks. Et ka "Edasi" võlgnes "Esimesele Maile" teravilja, siis on 26. novembrist 1955.a. olemas akt, mille alusel teostati laenude tasaarvestus. Kolhoosi raamatupidamise segioleku tõttu polenud kaus selge, kui palju "Esimene Mai" veel "Edasile" võlgneb. Raamatupidamise kordaseadmise tulemusel selgitati võla suurus välja 1956.a. lõpuks. Pärast seda esitatigi tsiviilhagi. Rahvakohus jättis hagi rahuldamata tähtaja nõudlaskmise tõttu. Kolhoos esitas kassatsioonikaebuse vabariigi ülemkohtule. Milline peab olema ülemkohtu otsus?

K a a s u s nr. 46.

Kolhoos "Valgus" esitas tsiviilhagi kolhoosi "Kommunist" vastu 40 tsentneri seennelaenu tagastamise kohta. Kohus mõistis kolhoosilt välja 30 tsentneri teravilja väärtuse - 6000 rubla.

Kas rahvakohtu otsus on õige?

K a a s u s nr. 47.

Võru rajooni teedevalitsuse ja kolhoosi "Võidulipp" vahel sõlmiti 25. dets. 1954.a. leping, mille alusel kolhoos kohustus teedevalitsusele müüma 700 tihumeetrit kasvavat metsa. Teedevalitsus kandis kolhoosile metsa eest üle 23100 rubla ja töötas üles 2185 rubla väärtuses metsa. Siis keelas Võru Metsamajandi esindaja raie. Teedevalitsus esitas hagi

rahvakohtusse. Rahvakohtus lubas kolhoos metsa anda, sest see oli olemas. Võru Metsamajandi direktor andis rahvakoh-
tule õiendi, millest nähtub, et vastavalt kolhoosimetsade
majandamise eeskirjadele pole lubatud lageraie korraštama-
ta kolhoosimetsades. Pärast metsakorraštuse lähiviimist on
lubatud lageraie vastavalt metsamajanduskavale. "Võidulipu"
kolhoosis viidi läbi metsakorraštus 1955.a. suvel ja metsa-
majanduskavad hakkasid kehtima alates 1. jaanuarist 1957.a.
Seega ei ole kolhoosil lubatud 1955.a. ja 1956.a. lageraie
teostada. Võru rajooni rahvakohus oma otsusega 11. jaanuarist
1956.a. juhendus Tsiviilkoodeksi §-dest 30 ja 180 ning mõis-
tis kolhoosilt metsamajandi kasuks välja 20914 rubla.

Kas rahvakohus on juhitud õigetest paragrahvidest
ja kas rakendatud tagajärjed vastavad nendele paragrahvide-
le, millest rahvakohus juhitud?

K a a s u s nr. 48.

24. juunil 1955.a. sõlmiti Tallinna Invaliidide Koope-
ratiivartelli "Tarbeprodukt" ja Antsla rajooni kolhoosi "Par-
tisan" vahel leping, mille alusel artell ostis kolhoosilt
1001 kg sealiha hinnaga 16.30 rubla kg. Sama lepingu alusel
andis artell märgitud koguse liha kolhoosile vastutavale
hoiule. Kolhoos kohustus liha üle andma hoiuleandja esimesel
nõudmisel ja seda mitte edasi müüma. Et kolhoos artelli mit-
mekordsele nõudmisele vaatamata liha üle ei andnud, esitas
artell hagi rahvakohtusse. Hagiavalduses palub artell kol-
hoosilt välja mõista 1001 kg liha, sest sellest oleneb tema
kokkuostuplaani täitmine. Peale selle, toetudes TsK §-le 110,
palub ta sisse nõuda 6% võlasummalt, arvates hagi esitamise
päevast kuni täitmiseni.

Rahvakohtus seletas kostja esindaja, et mainitud le-
pingu sõlmis kolhoosi eelmine esimees ja juhatus seda ei
kinnitanud. Leping oli sõlmitud ajal, mil kolhoosil maini-
tud kogust liha üldse veel olemas ei olnud. Samuti oli varu-
misvoliniku õiendi põhjal lepingu sõlmimise ajal kolhoosil
täitmata poolaasta sealiha riiklik müügikohustus. Kolhoos
raha saamist ei eita.

Juhitudes TsK §-dest 106, 107 ja 110 mõistis Antsla
rajaoni I jsk. rahvakohus oma otsusega 9. jaanuarist 1956.a.

kolhoosilt välja 1001 kg sealiha väärtuse, s.o. 16316 rubla, ja 163 rubla kohtukulu.

1. Millistel eesmärkidel ja millise tagamõttega on sõlmitud antud leping?

2. Kas antud leping on kehtiv? Milliste §§ alusel kuulub see tühistamisele?

3. Kas rahvakohus on juhitud üldisest §-dest ja rakendanud õiged tagajärgid?

K a a s u s nr. 49.

Tartu rajooni Stalini-nimelise kolhoosi juhatuse otsuse alusel müüs kolhoos oma liikmele T-le lehma 4000 rubla väärtuses. Kirjaliku kokkuleppe alusel pidi T. tasuma kolhoosile iga kuu 100 rubla. T. tasus kolhoosile 1600 rubla. Pärast seda lahkus ta aga kolhoosist, jättes tasumata 2400 rubla. Kolhoos esitas rahvakohtuse hagi, millega palus kas T-lt välja mõista 2400 rubla või kohustada teda kolhoosile lehma tagastama.

Tartu rajooni rahvakohus oma otsuses kohustas T-d tagastama kolhoosile lehma ja kolhoosi T-le tagasi maksuma 1600 rubla.

• Millistest TsK §-dest on juhitud rahvakohus? Kas rahvakohtu otsus on õige? Milliste suhetega on tegu kolhoosi ja tema liikme T. vahel? Millistest õigusnormidest tuleb juhinduda antud vaidluse lahendamisel?

Kirjandus ja seadusandlikud materjalid.

1. Loengu materjalid.
2. NSVL MN ja NLKP KK ühine määrus 9. märtsist 1955.a. "Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest". Avaldatud eri brošüürina.
3. NSVL MN ja NLKP KK ühine määrus 6. märtsist 1956.a. "Kolhoosnikute igakuisest avansseerimisest ja lisatasu maksimisest kolhoosides", "Rahva Häälel", 6. märts 1956.a. Olemas ka paljundatult kateedris.
4. VNFSV Tsiviilkoodeks.
5. NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 5. maist 1950.a. "Kohtupraktikast kolhooside tsiviilajades". NSVL Ülemkohtu pleenumi määruste kogu.

TÖÖ ORGANISEERIMINE KOLHOOSIDES

Kontrollküsimused:

1. Praktikas kasutatavad peamised töö organiseerimise vormid kolhoosides.
2. Mida on vaja pidada silmas töö organiseerimisel ja vastavate vormide valikul kolhoosides?

K a a s u s nr. 50.

Töövõimeline kolhoosiliige, kellel oli kolm alaealist last, ei töötanud teises kvartalis välja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi. Brigadir tõstis juhatuse ees üles küsimuse kolhoosniku karistamisest distsiplinaarkorras põhikirja alusel. Juhatuse koosolekule väljakutsutud kolhoosnik seletas, et ta ei saanud normipäevade miinimumi täita põhjusel, et haigestus üks lastest. Kolhoosi juhatas aga keeldus kohtade puudumise pärast võtmast teisi lapsi kolhoosi lasteaeda.

Kuidas lahendada küsimus?

K a a s u s nr. 51.

Põllutööde esimesel perioodil töötas kolhoosnik T. enne perioodi lõppu välja normipäevade miinimumi ja keeldus edaspidi tööst osa võtmast. Kolhoosi juhatas avaldas kõigepealt T-le noomituse ja seejärel karistas trahviga, arvestes tal maha 5 normipäeva. T. leidis, et teda on karistatud alusetult, ja pöördus kaebusega üldkoosoleku poole.

Milline peaks olema üldkoosoleku lahendus?

K a a s u s nr. 52.

Kolhoosi sisekorra-eeskirjade projekti olid sisse võetud järgmised distsiplinaarkaristused töödistsipliini rikkumise eest: hoiatus, laitus, noomitus üldkoosolekul, trahv kuni viie normipäeva mahaarvamiseni, madalamale tööle üleviimine, ajutine töölt kõrvaldamine; tööle hilinemise eest rohkem kui 30 minutit - trahv kaks normipäeva, hobuse seismise eest kolhoosniku süü läbi - trahv 10 rubla iga hobuse seismise eest, üldkoosolekule mitteilmumise eest - trahv kolm normipäeva, töölt omavolilise lahkumise eest - trahv kaks normipäeva.

Kas projekt on vastuvõetav?

TÖÖ TASUSTAMINE KOLHOOSIDES.

Kontrollküsimused:

1. Kolhoosnikute töö tasustamise erisused, võrreldes tööliste ja teenistujate töö tasustamisega.
2. Normipäeva mõiste ja arvestamise kord.
3. Põhi- ja täiendava töö tasustamise mõisted.
4. Otsese rahalise tasu arvestamise kord.

K a a s u s n r. 53.

Kolhoosis oli moodustatud neli põllundusbrigaadi. Kolhoosi juhatus esitas üldkoosolekule kinnitamiseks normipäevade arvestamise projekti, milles oli ette nähtud, et brigaadidele arvestatakse normipäevi sõltuvalt kolhoosi poolt keskmiselt täidetud viljakuse plaaniga. Kui brigaadis saavutatud viljakus on väiksem kui kolhoosi keskmine, arvestatakse sellelt brigaadilt iga täitmata jäetud protsendi eest maha 1% normipäevadest. Kui aga brigaad on kolhoosi keskmise ületanud, arvestatakse talle normipäevi juurde.

Kolhoosi keskmiseks viljakuseks oli planeeritud 10 tsentnerit hektarilt, saadi aga keskmiselt 11.

Esimene brigaad sai hektarilt 16 ts, teine - 11, kolmas - 10 ja neljas - 8 tsentnerit. Kuidas tuleb brigaadidele normipäevi arvestada?

K a a s u s n r. 54.

Väike-Maarja rajooni "Õiguse" kolhoosis on kehtestatud järgmine lisatasu maksmise kord viljakoristamistöodel: kui 1. augustiks on mehed (kuni 60.a.) välja töötanud 190 normipäeva, arvestatakse neile viljakoristustöödel täiendavalt iga normipäeva kohta 3 kg teravilja. Naised (kuni 55 a.) peavad lisatasu saamiseks 3 kg normipäeva peale olema 1. augustiks välja töötanud 140 normipäeva. Kui meestel on 1. augustiks välja töötatud vaid 140-190 normipäeva, naistel aga 110-140 normipäeva, arvestatakse neile lisatasu 1,5 kg iga koristustöödel töötatud normipäeva eest.

1. Kolhoosnik Peeter Kask töötas 1. augustiks välja 198 normipäeva, koristustöödel 39 normipäeva ja aasta lõpuks üldse kokku 277 normipäeva.

2. Kolhoosnik Alma Kask töötas 1. augustiks välja 146

normipäeva, koristustöödel 26 normipäeva ja aasta lõpuks üldse kokku 184 normipäeva.

3. Kolhoosnik August Kuusk töötas 1. augustiks välja 153 normipäeva, koristustöödel 18 normipäeva ja aasta lõpuks üldse kokku 192 normipäeva.

4. Kolhoosnik Leena Kuusk töötas 1. augustiks välja 104 normipäeva, koristustöödel 12 normipäeva ja aasta lõpuks kokku 116 normipäeva.

Normipäevale langes tulude jaotamisel aasta lõpus 3 kg teravilja. Kui palju saab iga kolhoosnik teravilja a) põhitasu korras, b) lisatasu korras, c) üldse kokku?

K a a s u s nr. 55.

Tartu rajooni "Tuleviku" kolhoosis makstakse lüpsjatele-karjatalitajatele lisatasu järgmise süsteemi kohaselt: kui lüpsja-karjatalitaja lüpsab lehma kohta aastas üle 2500 liitri, saab ta endale 25% sellest kogusest, mis on lüpsatud üle 2500 liitri. Kui lüpsja-karjatalitaja saab aga igalt lehmal aastas keskmiselt 3000 liitrit piima, antakse talle lisatasu 30% üle plaani lüpsatud piimast.

Karjatalitaja Kasele on kinnistatud hooldamiseks 10 lehma. Oma lehmadegrupilt lüpsis ta aastas keskmiselt 3524 liitrit lehma kohta.

Karjatalitaja Lepale on kinnistatud 12 lehma. Oma lehmadegrupilt lüpsis ta aastas keskmiselt lehma kohta 2574 liitrit piima.

Mitu liitrit piima saab kumbki karjatalitaja lisatasuna?

K a a s u s nr. 56.

Karjafarmi töötaja pöördus hagiga rahvakohtusse, milles näitas, et kolhoosis kehtiva normipäevade arvestamise süsteemi kohaselt pole talle arvestatud normipäevi

- a) vasikate kasvatamise eest 20 päeva vanuseks,
- b) noorloomade juurdekasvu eest ja
- c) loomade ületalve säilitamise eest

ning palus rahvakohut arvestada talle nõutav arv normipäevi. Hagilavaldusele on juurde lisatud ka kolhoosi juhatuse õiend nõutavate andmetega.

Kas lagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 57.

Kodanik N. oli sügisperioodil vabariigi ministrite nõukogu määruse alusel suunatud tööle kolhoosi. Kolhoosis töötas ta kuu aja jooksul välja 14 normipäeva.

Kuidas tuleb tasuda väljatöötatud normipäevade eest?

Kirjandus ja seadusandlikud materjalid

IX ja X teema juurde.

1. Loengute materjalid.
2. NSVL Ministrite Nõukogu ja NIKP Keskkomitee ühised määrused 6. märtsist 1956.a.
3. NSVL Ülemkohtu pleenumi juhendav määrus 5. maist 1950.a. "Kohtupraktikast kolhooside tsiviillasjades".

X I t e e m a .

TULUDE JAOTAMINE KOLHOOSIS.

Kontrollküsimused:

1. Kolhoositulude jaotamise mõiste.
2. Fondide moodustamise kord.
3. Tulude jaotamine normipäevadele.

K a a s u s nr. 58.

Tulude jaotamiseks esitas kolhoosi juhatus üldkoosolekule järgmise projekti:

1. eraldada jagamatusse fondi 12% kolhoosi kõigist rahalistest ja naturaalistest sissetulekutest;
2. moodustada seemnefond ja tagavarafond 12% ulatuses;
3. moodustada loomasöödafond ja tagavarafond 10% ulatuses;
4. moodustada fond vanade ja invaliidide abistamiseks ning eraldada selleks 2% kolhoosi naturaalistest sissetulekutest;
5. moodustada fond kolhoosnike avansseerimiseks, eraldades selleks 15% kolhoosi rahalistest sissetulekutest;
6. moodustada fond lisatasude maksmiseks, eraldades selleks 20% rahalistest sissetulekutest.

Kolhoosi üldkoosolekul tehti ettepanek suurendada jagamatusse fondi eraldamise % 20-ni ja ainult rahalistest sissetulekutest moodustada ka kolhoosnike abistamise rahaline fond, eraldades selleks 2% kolhoosi rahalistest sis-

setulekutest, suurendada avansseerimise % 20-ni ja vähendada lisatasude % 10-ni, eraldada kolhoosnikute kultuuriliseks teenindamiseks 2% ja administratiivkuludeks 2% kolhoosi rahalistest sissetulekutest.

Kas tehtud ettepanekud on seadusele vastavad ja otsustarbekohased?

K a a s u s nr. 59.

Pärast seemnepõldudelt kogutud saagi arvamist seemnefondi selgus kolhoosis, et sellest ei piisa järgneva aasta kogu külvipinna seemendamiseks. Kolhoosi esimees tegi korralduse puuduv osa seemnest eraldada kolhoosi üldiste põldude saagist. Põllumajanduse inspeksioon aga nõudis enne puuduva osa seemneks juurdeeraldamist kolhoosi poolt sõlmitud kokkulepingute täitmist.

Kuidas lahendada küsimus?

K a a s u s nr. 60.

Kolhoosi aastane teraviljasaak oli 47400 tsentnerit. Riiklikuks kokkuostuks tuli anda 5000 tsentnerit, seemneks läheb vaja 5000 tsentnerit.

Millised fondid ja kui suures ulatuses tuleb kolhoosil veel moodustada ja kui palju kuulub väljajagamisele kolhoosnikutele normipäevade peale?

K a a s u s nr. 61.

Pärast naturaalsete fondide moodustamist jäi kolhoosil normipäevade peale väljajagamiseks 771 tonni vilja. Kolhoosis oli välja tõstatud 250000 normipäeva. Koristustöödel väljatõstatud 7000 normipäeva eest makstakse 3 kg lisatasu. Kolhoosnik S-il oli üldse välja tõstatud aastas 380 normipäeva, sellest 80 normipäeva koristustöödel.

Kui palju peab kolhoosnik S. saama naturaaltasu?

XII t e e m a .

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE VARUMISE ÕIGUSLIKUD VORMID.

Kontrollküsimused:

1. Millistes vormides toimub põllumajandussaaduste varumine?
2. Millised neist õiguslikest vormidest kannavad tsiviilõiguslikku iseloomu?

K a a s u s nr. 62.

Kolhoos võlgneb riigile MTJ-i poolt 1956.a. tehtud tööde arvel 18 tsentnerit teravilja. 1958.a. augustis esitab MTJ-i direktor nõude rahvakohtusse müügivõla sissenõudmiseks. Rahvakohtus vaidleb kolhoosi esindaja nõudele vastu aegumistähtaja möödumisele toetudes.

Kas hagi kuulub rahuldamisele?

K a a s u s nr. 63.

Kolhoosi ja tarbijate kooperatiivi vahel oli sõlmitud kartulite kokkuostu leping, mille kohaselt kolhoos kohustus kooperatiivile 1.novembriks üle andma 150 tsentnerit kartuleid. Kolhoos oma lepingulist kohustust ei täitnud. Kooperatiiv pöördus rahvakohtusse hagiga, milles palus kolhoosilt välja mõista

1. 150 tsentnerit kartuleid.
2. 0,05% viivist, kartulite kokkuostu hinnast 20 hilineunud päeva eest.

Kolhoosi esindaja rahvakohtus väitis, et sõlmitud leping näeb küll ette viivise tasumist, kuid mitte võla väljamõistmist.

Millistest õigusnormidest juhendada ja kuidas lahendada kaasus?

Kirjandus ja seadusandlik materjal XI ja XII teema juurde.

1. Loengute materjalid.
2. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 30.juunist 1958.a. "Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest". Avaldatud eri brošüürina.
3. NSVL Ülemkohtu pleenumi juhendav määrus 5. maist 1950.a.
4. Põllumajandussaaduste kokkuostu tüüplepingud.

XIII t e e m a .

KOLHOOSISISESED HALDUSORGANID.

K a a s u s nr. 64.

Tartu rajooni "Külvaja" kolhoosi juhatus otsustas järgmised küsimused:

1. palgata väljastpoolt autojuht ja arvestada talle 90 normipäeva kuus;
2. muuta 1957.a. kinnitatud tootmisplaan selliselt, et suurendada II põllundusbrigaadile loodusliku heina koristamist 100 ha võrra;
3. kehtestada lisatasude maksmise süsteem;
4. anda kolhoosnikutele nõusolekuid neile kuuluvate hoonete müügiks;
5. teha parandusi ja täiendusi kehtivates tööhinnetes;
6. anda kolhoosnikutele välja raiepileteid;
7. osta sõjaväeosalt auto ja sovhoosilt 1000 kg herne-seemet;
8. võtta vastu uusi liikmeid.

Milliste küsimuste otsustamisel on juhatus ületanud oma kompetentsi?

K a a s u s nr. 65.

Tartu rajooni "Kulvaja" kolhoosi juhatuse protokolliraamatus leiduvad järgmised otsused:

1. Kolhoosnikud A. ja B. (karjatalitajad) läksid omavahel riidu. A. lõi B-d. B. esitab juhatusele palve vabastada teda karjatalitaja kohalt, sest ta ei saa A-ga koos töötada. Juhatus otsustab: karistada A-d viimase hoiatusega koos 10 normipäeva mahaarvamise ja parandamisega. Kui A. end ei paranda, tõsta ta välja korterist ja paljutada elama mujale.
2. Teha hoiatus kolhoosnik T-le ebatsensuursete sõnadega väljendumise eest.
3. Karistada brigadir R-i alkoholi liigse tarvitamise pärast 5 normipäeva mahaarvamise ja noomitusega.
4. Karistada karjast N-i karjalauda veega ebakorrapärase varustamise pärast 1 normipäeva mahaarvamise ja iga töölt puudunud päeva eest.
5. Karistada autojuhti teekonnalehtede võltsimise pärast 30 normipäeva mahaarvamise ja parandamisega.

Kuidas suhtuda määratud distsiplinaarkaristustesse?

K a a s u s nr. 66.

Tartu rajooni "Kulvaja" kolhoosi üldkoosoleku päevakorda olid planeeritud järgmised puhtid:

1. Kohtumine rahvakohtuniku kandidaadiga.

2. Tootmisplaani kinnitamine.
 3. Täiendavate juhatusliikmete valimine.
- Kuidas suhtuda päevakorrasse?

K a a s u s nr. 67.

Kolhoosi põllundusbrigaadi üldkoosolek otsustas:

1. Anda üle teisele brigaadile 2 tööhobust ja 3 kolhoosnikut.
2. Heinakoristustöödeks määrata kindlaks heinamaade koristamisele kuulumise järjekord.
3. Vallandada senine brigadir ja valida uus.

Kas otsused on õiged?

K a a s u s nr. 68.

Kolhoosi üldkoosolekul juhatuse valimiseks ei olnud koos kvorumit. Üldkoosolekul otsustati üles seada kandidaadid, hääletamine aga viia läbi kolhoosnikute kodudes.

Kas otsus on õige?

XIV t e e m a .

KOLHOOSIPERE.

Kontrollküsimused:

1. Kolhoosipere mõiste.
2. Kolhoosipere vara koosseis.
3. Kolhoosipere vara jagamine ja osastamine.

K a a s u s nr. 69.

Enne kolhoosi astumist elasid ühes peres isa, ema, poeg ja pojanaine. Poeg sai surma Suures Isamaasõjas. 1950.a. sureb isa. Peresse tuleb juurde tütrepoeg koos oma naisega. 1950.a. astusid ema ja tütrepoeg oma naisega kolhoosi liikmeks. Pojanaine kolhoosi liikmeks ei astunud, kuid jäi elama samasse peresse. 1954.a. sureb ema. Pärast ema surma puhkeb tüli varanduse pärast pojanaise ja tütrepoja perekonna vahel. Pojanaine esitab rahvakohtusse hagi, milles nõuab oma osa kolhoosipere varast.

Kuidas lahendada vara jagamise küsimus?

K a a s u s nr. 70.

Kolhoosipere liikmetest oli järele jäänud ainult üks - 60-aastane ema. Enda hooldamiseks võttis ta majja täiesti võõra perekonna. Nad elavad ühe perekonnana koos 5 aastat, neil on ühine õue-aiamaa. Külanõukogu kolhoosipere re-

gistreerimise raamatus on nad aga registreeritud eraldi perekondadena. Pärast ema surma kerkib küsimus järelejäänud varanduse saatusest.

Teine variant: Hooldataval pole seadusjärgseid päri-
jaid. Tema toitjad esitavad hagi rahvakohtusse ja nõuavad
kogu kolhoosipere vara üleminekut. Rahvakohus ei loe neid
kolhoosipere liikmeteks, sest külanõukogus on nad regist-
reeritud eraldi perekondadena. Pärast seda paluvad nad ko-
hut tunnistajate varal tuvastada, et nad sisuliselt moodus-
tavad ühe kolhoosipere.

Kolmas variant: Hooldataval on seadusjärgsed pärijad,
kes elavad linnas ja pole kolhoosi liikmed.

Kuidas lahendada antud juhud?

K a a s u s nr. 71.

Talundipere koosseisus elasid isa, ema ja kaks poega.
KooS, peamiselt aga mõlema poja tööga, olid talus ehitatud
uued hooned. 1949.a. astuvad kolhoosi isa, ema ja üks poe-
gadest. Teine poeg lahkub kodust ja asub elama linna. Mida-
gi ta talundipere varast ei saa. 1957.a. surevad vanemad.
Talust lahkunud poeg esitab hagi oma venna vastu ja nõuab,
et pool kolhoosipere vara väärtusest makstakse temale väl-
ja, sest ta leiab, et pärast vanemate surma on tal õigus
saada osa oma vanemate varandusest ja ka sellest, mida ta
ise on seal soetanud.

Kas hagi kuulub rahuldamiselle?

K a a s u s nr. 72.

Kolhoosipere koosseisus elavad isa, ema, kaks poega
ja üks tütar. Pojad abielluvad, kaks aastat elavad nad veel
ühes peres. Mõlemal on üks laps. Abiellub ka tütar ja läheb
elama teise kolhoosi. Üks poegadest otsustab lahkuda seni-
sest kolhoosiperest ja asuda elama omaette leibkonnana. Sel-
leks taotleb ta kolhoosilt uut õue-aiamaad. Ta nõuab ka ven-
nalt osa kolhoosipere varast, kuid vend keeldub. Pärast se-
da esitab ta hagi rahvakohtusse oma venna vastu. Oma osa
nõuab ka õde.

1. Kas antud juhul teostada kolhoosipere vara jagami-
ne või osastamine?

2. Millised dokumendid peab välja nõudma rahvakohus?

3. Kes võtavad osa vara jagamisest?

4. Kuidas määrata kindlaks osade suurus?

K a a s u s nr. 73.

Kodanikud Herman ja Ella Sirel majandasid Tartu rajooni Laeva k/n. piirkonnas talumajandit 1949.aastani. 1949.a. lahkusid nad maalt ja asusid elama Tartusse. Majapidamisse jäi nende talus elanud teenija. Hooned säilisid Sirelite nimel ja nad maksid nende eest tulumaksu.

1951.a. alates läksid Sirelid faktiliselt lahku ja Herman Sirel hakkas elama vabaabielu kod. Elsa Põdraga, kellega koos ta 1956.a. siirdus tagasi Laeva, oma endisesse elukohta. Herman Sirel astus kolhoosi liikmeks.

10. jaan. 1958.a. suri Herman Sirel. Elsa Põder andis avalduse kolhoosi liikmeks astumiseks ja juhatuse otsusega 13. maist 1957.a. otsustati ta vastu võtta. Juhatus otsuse kinnitas üldkoosolek 10. veebr. 1958.a.

Herman Sireli seaduslik abikaasa Ella Sirel esitas hagi faktilise abikaasa Elsa Põdra vastu hooneite pärimise õiguse tunnistamise kohta. 20. veebr. 1958.a. andis Tartu Notariaalkontor APEK § 10 alusel välja tõendi, mille kohaselt Ella Sirelile kuulub pool mõttelist osa majavaldusest kui abikaasade ühisvarast.

Rahvakohus oma otsusega hagi ei rahuldanud, viidates sellele, et Herman Sirel ja Elsa Põder moodustasid ühtse kolhoosipere, ja et elab kolhoosipere liige Elsa Põder, siis pärand kolhoosipere varale ei avane.

Eesti NSV Ülemkohus tühistas rahvakohtu otsuse motiividel, et pole arvestatud Elsa Põdra kolhoosi astumise aega.

Kuidas lahendada antud kaasus?

Kirjandus ja seadusandlikud materjalid.

1. Loengute materjalid.
2. VNFSV Maakoodeks, II ptk., §-d 73-84. Avaldatud kogumikus "Сборник документов по земельному законодательству СССР и РСФСР" 1917-1954, М. 1954, lk.162-165.
3. VNFSV Põllumajanduse ja Kohtu Rahvakomissariaadi Instruksioon 30.märtsist 1927.a. "Põllumajandite (talundite) perekondlik-varalise jagamise korrast". Avaldatud "Сборник документов по земельному законодательству СССР и РСФСР 1917-1954", М. 1954. lk. 346-349.

Rbl. 0.70.

A

22718

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01039160 7